

VESTITORUL

Organ al Eparhiei române unite de Oradea și revistă de cultură religioasă.

Redacția și Administrația:
Oradea,
Parcul Ștefan Cel Mare No. 8.

Apare la 1 și la 15 a fiecărei luni.

Abonament:
Pe un an . . . . . 120 Lei.
Exemplarul . . . . . 5 Lei.

PARTEA OFICIALĂ

No. 2049/1926.

† Necrolog

Cu durere comunicăm Ven. Cler diecezan, că On. *Vasile Popan*, paroch în Chilia, a repaosat în Domnul în ziua de 3 August crt. în anul al 37-lea al vieții și al 12-lea al preoției sale.

Frățiile Voastre pentru repaosul sufletului adorabilului în Domnul Frate veți aduce la altarul Domnului sufragiile pii prescrise.

În veci amintirea lui!

Oradea, la 16 August 1926.

Nr. 2192/1926.

Salariile preoților pe Iulie, August 1926

Comunicăm, că întregirile de salariu pe Iulie, August 1926 se pot ridica la Oficiul administrativ al fundațiilor diecezane după modalitatea obicinuită.

Aceste întregiri de salariu se achită numai celor, cari au prezentat sau prezintă actele justificative despre achitarea impozitului global.

Oradea, 1 Septembrie 1926.

PARTEA NEOFICIALĂ

Ce ne lipsește

Spirit apostolic . . . lată răspunsul ce ni-se impune studiind nevoile actuale ale bisericii noastre.

Cercetând situația și mentalitatea religioasă a credincioșilor noștri dela țară, — cu puține excepțiuni — găsim că în sufletul lor n'a pătruns încă spiritul genului catolic, care este a-și cunoaște religia sa pe temelul argumentelor solide istorice și dogmatice. Și aceasta situație de unde provine, dacă nu din marele păcat al preoștii de a-și fi neglijat datoria și de-a nu fi instruat pe credincioși în articolii credinței creștine catolice.

Mulți credincioși de-ai noștri, chiar și intelectuali, știu numai atâta din deosebirile între noi și or-

todocși, că aceștia zic „duh” și „Doamne miluește-ne”, iar noi zicem „spirit” și „Doamne îndură-te spre noi”. Nu e aceasta o crasă neglijență din partea preoștii noastre și a cateheților? Poți astfel susținea biserica catolică într-o mare de neuniți, unde mil și mil de interese și greutăți ale vieții i-i fac pe-ai noștri să-și sugereze că nu e deosebire între uniți și ortodocși, ba că ortodoxia e chiar mai bună decât catolicismul?

Lată în ce-am păcătuit toți: nu am instruat poporul nostru în cele ce se țin de deosebirile esențiale dogmatice și morale între noi și ortodocși.

Foarte rătăcește celce crede că aceasta instruire se face prin a îngrămădi insulte, hule și ocară asupra bisericii ortodoxe. Asta nu e nici creștinesc nici înțeleptesc; ocarirea culva în cele religioase produce totdeauna efect contrar — mai ales în sufletele agitate. — Aceasta instruire se face prin spirit calm, plin de iubire și pace creștinească, arătând temelurile reale ale despărțirii bisericilor, așa după cum ni le arată istoria obiectivă și serioasă, conținutul lor moral și dogmatic în deosebirile lor.

Asta este o artă și o stăpânire de sine, care nu se poate însuși decât pri exerciții continue și probă îndelungată.

Dacă nu vrem să ne vedem subsăpată existența bisericii noastre, să ne punem pe lucru. Ce-au neglijat generații întregi, trebuie să suplînim noi și încă în timp scurt: să instruăm temeinic pe creștinii noștri, să le întărim convingerea creștină catolică prin argumente solide și reale.

Credincioșii din Gălăuș țrec la ortodoxie pentru că I. P. S. Sa Mitropolitul n'are de unde le da preot — neghibii și rătăciți, cașcum preoții s'ar putea crea din tufe, — alții din alte sate pentru că trebuie să dea lectical și clacă la preot, — motive dogmatice! — alții dau deopotrivă liturghii și sărindare preoților neuniți așa ca celor uniți, — alții pentru că n'a ajuns de curator sau primar pe care l-au volt ei și preotul nu l-a volt, lată motivele religioase!

Nu este convingere dogmatică, istorică, și morală, pentru că nu este instrucție temeinică nici în școală nici în biserică; iară asta nu este pentru că nu este stăruință apostolică. Lată ce ne lipsește. P. T.

Pericolul baptist

Din o conferință ținută la adunarea preoților de pe Crișul repede.

Luminători ai satelor, apostoli ai bisericii universale catolice, pe care „Porțile iadului nu o vor birui” ne-am întrunit ca în greaua misiune și sfânta luptă ce o purtăm pentru idealul neprecupețit al lui Christos, să ne îmbărbătăm și mângăiem împrumutat, să putem presăra mai eficace învățăturile în ogorul destul de înțelenit al poporului nostru.

Permiteți-mi Domnilor și Fraților, ca astăzi să Vă vorbesc mai pe larg despre una din multele îndatoriri ale preotului, despre zelul neobosit, despre lupta enormă ce trebuie să o desfășurăm în contra sectarilor.

Cercetând cu deamănunțit starea religioasă a poporului nostru, numai decât observăm, că pe lângă simțimentele evlavioase ce-l stăpânesc, zace și oarbe într-o absolută ignoranță în cele ale religiei. Superstiția predomină în suflete dela cel mai mic și tânăr până la pleșuvul gârbovit de ani.

Această superstiție vană este ceva înăscut în sufletul Românului bihorean, moștenită din moși strămoși. Ravagiile enorme ale superstiției le cunoaștem, dar poate nu ne dăm bine seama de un postulat firesc al acestei superstiții înăscute, de crasul indeferentism care a cuprins rădăcini atât în sufletul veșted dar nevinovat al credincioșilor, cât și în al celor ce sunt luminătorii lui: în slujitorii altarului.

Poporul nostru făt al timpului vitreg și al sorții aprige vigeloase, din firea sa este cel mai blând și mai flexibil din câte cunoaște istoria lumii. Aplicat a primi de bun tot ce i-se spune, nesigur în afacerile sale de ordin moral, și prin ignoranța cel copleșește, necercetător al cauzei prime a ideilor greșite și a învățăturilor nou venite. Nepăsarea, indiferentismul lui tocmai din motivul ignoranței desăvârșite, dar culpabile, lipsa de luminători vrednici, conștii, păcatele trecutului și în parte chiar și a prezentului, — precum și ura neîmpăcată a dușmanilor față de instituțiunile noastre religioase culturale, și în plus, sărăcia nemai pomenită, sunt tot atâți factori distrugători pentru sufletul poporului nostru.

Sectarismul în sinul poporului Român nu-l consider de o stare sufletească răutăcioasă, ci pur și simplu de un morb contagios, care durere, se întinde răsleț și semeț tocmai din motivul celor amintite.

Dintre diferitele ramuri ale sectarismului periculos la noi sunt mai cunoscute: Milenismul, Adventismul, Nazareismul, Pocăitismul și indeosebi Baptistismul. Pe noi preoții Crișului dintre acestea ne interesează mai mult Baptistismul. Cine nu cunoaște oare multele neajunsuri ce le am îndurat și le îndurăm încă din partea fiilor noștri rătăciți?! Un co-

leg în spunea ocazional, că în comuna lui nu sunt decât fel baptiști. L-am înțeles, l-am aprobat și-l aprob. În sens adevărat nici că vom găsi pe ace-ștea me-leaguri baptiști adevărați și conștii, ci mai mult fii desbinați de biserică pentru ignoranță, indiferentism și nevestirea cuvântului *evangelic*, ci chiar aceasta e ce doresc ei: știință, căldură sufletească, isvorită din scrisul inspirat al Evangeliștilor și al Apostolilor

— Să fie oare adevărat? M'am întrebat de atâtea ori, și cu mine, poate, mulți. Răspunsul categoric: Setaș după raze de lumină sufletul rătăcitor, care s'a lupta cu sine, să aruncă în brațele acelei credinți, care sub masca cuvântului de „*pocăit*”, dar neînțeles, cumpără pe banii lui luda nepriceperea, pentruca apoi să o întunece și mai mult, și pe urmă să-l facă robul patimilor ascunse, și al pierzării, al iadului, de care în convingerea sa din adins a fugit.

Dar oare intradevăr să prindă învățătura baptistă în mregele sale atâtea suflete, încât pe noi să ne umplă de temută îngrijorare?

Dacă vom cunoaște pedepplin cauzele și mijloacele propagării acestei credințe, — între cari nu mă sfiesc a aminti de multe ori maliția preoților, cari pentru un os de ros vând cele spirituale și vecinice, și îndeosebi modul propagării ei prin apostoli lupi îmbrăcați în haină de oaie, — atunci fără ezitare, dar nu cu puțină rușine, vom fi siliți să dăm tristul răspuns afirmativ. — Cerbicoșia infiltrată în ei în mod intuitiv, dibăcia de multe ori chiar uimitoare în căutarea, ba din când în când chiar și în explicarea textelor Scripturii, tendința, pot să zic, bună în ei de a face din analfabet știutor de carte, măcar în cetitul literilor tipărite, oare nu sunt mijloace bune pentru ei, ca din mieii blânzi ai bisericii de odinioară, poate chiar membrii în senatul acestei sfte. instituțiuni, să formeze lupi și apoi luptători în contra acelei mame care i-a hrănit, și crescut? E firesc ca sumanul zdrenșos și ademenitor prin căldura vorbelor înșălătoare, sub care de altcum se ascunde fiul de năpărcă cu veninul său omoritor, să fie mai bucuros ascultat, decât revereanda arogantă, vorbitoare numai dela înălțimi, cu ocaziuni solemne și în stil sărbătoresc!

Cărțile și revistele lor școase anonim, de celea mai multe ori cu bani grei ai societăți studenților din America, din așa zisă „*Epoca de our*”, ca: *Glasul Tinerelului Baptist*, *Adevărul creștin*, *Farul Mântuirii*, *Dezastrul lumii*, *Ne trebuie alt guvern*, etc. scrise într'un limbaj mai mult ca popular, și împărțite de cele mai multe ori gratuit, sunt un puternic mijloc de ai ținea legați la ochi, până când noi n'avem aproape de loc vre-o cărticică cu conținut religios, care ar putea fi cetită fără a risca pânea de mâine pentru ea.

Pilda rea a preoților, a credincioșilor, nefrecventarea regulată, ori de loc, a bisericii și a slujbei

dzești, suțele de bejivi în decursul timpului de adorare sfântă, miile de fărădelegi săvârșite ziua în amiazi, Dumineca și în sărbători, oare acestea nu sunt oleu pe focul ce mistue fericirea sufletelor?

Ce ni-se impune? Explicarea cuvântului „*pocăință*”, „*pocăit*”, cari obvin așa de des în sf. Scriptură și în cărțile noastre rituale. Da, explicarea iar nu înlocuirea, ori chiar ștergerea aceluia, cum o fac mulți preoți, au făcut și poate o fac chiar și în prezent înlocuirea lui cu latinescul „*penință*” ori „*mărturisire*” este greșită.

A da regule generale pe acest teren al combaterii sectarilor ar fi greu de tot, prevalând aici întotdeauna, caz de caz, *prudința pastorală*.

Desigur cele mai sfinte și mai recomandabile mijloace pentru obținerea scopului dorit, sunt cele îmbiate cu atâta căldură de Dl Isus Christos și Evangelia Sa, și anume: spiritul de adevărați apostoli și misionari a-i lui Isus Hristos, predicarea *neînțată* a cuvântului evanghelic, întreaga personalitatea noastră simplă și neorogantă. Jos cu pompa și cu mânușile! Să ne scoborim în lăcașurile simple, poate murdare, ale țărănilor, îndemnându-l la credință, iubire, dragoste față de Dzeu și biserică, să-i secuestrăm cu iscusință și prudință cărțile eșite sub dăgălitoarea frasă: „*Epoca de aur*”, cari polemizează catechismele noastre, i-și bat joc de instituțiunile noastre, vestesc cu litere titanice egalitatea omului cu animalele, purcezând dela concepția greșită: orice ființă care respiră are spirit, (spiro, suflet), și astfel trimbiță murirea sufletului, neexistința iadului etc., înlocuindu-le chiar și cu jertfe materiale prin cărți, și reviste de conținutul religios curat.

De nu vom ști fi adevărați apostoli și adevărați preoți, lăsând la o parte grija materială, nu vom putea răzbi cu pocăitismul și baptismul. Deci la muncă fraților! Să ne corectăm întâi pe noi înșine și viața noastră să fie pildă vie pentru popor!

Lazăr Apătean

preot — Dubriclonești.

Ca pe vremea

Fanarioților.

— Cum sunt jefuiți țărăniile noștri de către niște pretinși „*călugări din Ierusalim*”. —

În vacanțele acestea am avut ocazie să întâlnesc la țară doi pretinși călugări orientali, cari cutieră țara exploatănd buna credință și pietatea poporului nostru dela sat. Impresia mea este că acești călugări sunt niște șarlatani și escroci de cari s'au mai pomenit pe la noi. Prin anii trecuți s'au mai descoperit

astfel de călugări travestiți, despre cari s'au dovedit — știu să spună preoți nu prea bătrâni, că au fost doi ovrei dela Budapesta.

Aceștia din chestie mi se par suspecți din următoarele motive: Ei spun odată că sunt din Turcia, apoi că sunt din Palestina (din Ierusalim, din Nazaret ori Bagdad), odată se dau de ortodocși, apoi de uniți (siro-catolici) și nici habar n'au de treburi catolice sau ortodoxe din Orient, pașaportul lor e liberat de guvernul persian, cu fotografia nefixată bine, neștampilată la colțuri și neiscălită de proprietar, ba probabil și în haine civile; are pe el (cel numit Nicodemos Kasha) viza legațiunii noastre dela Belgrad cu data de 4 Dec. 1925 pe 20 de zile cu scop *familiar*, iar la legațiunea noastră din Praga (unde au mers după ce au cutrierat Banatul și Ardealul) li-se dă viză pe 30 de zile în scop *missionar*. Dar ce e mai sigur, actul lor liberat de către „*Iosif Hoshenko, mitropolitul Asiriei*”, scris în românește și provăzută cu ștampilă *remânească*, este cu siguranță un falsificat, deoarece un mitropolit cu atare sediu nu au nici Sirienii ortodocși (jacobiti), cu atât mai puțin cei catolici în frunte cu patriarhul Rahmani.

Ce e însă mai de regretat, cartea de colecție a acestor „*călugări*” cuprinde și aprobări și autorizații de ale prefectilor județelor Cluj, Dej și Satu-Mare, cari în clauzula lor de autorizare se provoacă la ceva ordin al Ministerului nostru pentru ocrotirile sociale din 1924 și la o autorizație a Consistoriului ortodox român din Cluj cu Nr. 17./1926. Cum adică, Ministerul ocrotirilor sociale și Consistorul ortodox român din Cluj dau autorizații unor persoane obscure de-a colecția și a scoate bani din țară pentru scopuri tot atât de obscure? Și să nu credem că e vorbă de sume mici; din o fugară apreciere a sumelor colectate și din mărturisirea lor reiesă, că din Februarie cor. au colectat binisor peste *un milion*. Nu avem noi la noi în țară ortani destui de ajutați, și alte nevoi sociale și culturale?

Presupunând chiar că e vorbă de fapt de niște călugări orientali cunoscuți autorităților bisericești ortodoxe, cum vin acești călugări ortodocși să colecteze *liturghii*, pomeniri și *sărindare* prin comune greco-catolice cu trauda, dându-se de călugări catolici?

Faptul nu numai că neîndreptățește pe preoți, dar poate provocă tulburări în popor, deoarece acești călugări culeg liturghiile și sărindarele pe un preț ridicol (100 Lei un sârindar) pe când preoții de aici au alte tarife.

În orice caz inspectoratul general al siguranței statului din Cluj e dator a face lumină în aceasta afacere dubioasă și păgubitoare țării și să clarifice opinia publică asupra îndreptății acestor pretinși călugări de a excroca pe țărăniile neglițatori și naivi.

Rap.

Indreptarea calendarului și prăsnuirea Sf. Paști

Mintea omenească din tîrea sa tînde să determine, să mărginească și să măsoare toate nu numai în spațiu ci și în timp, ba chiar și timpul. Posibilitatea măsurării timpului o cunosc omul din succesiunea unor fenomene naturale periodice. Așa a observat omul, că se face lumină și soarele apare pe orizont și să înalță până la un punct, când apoi, se coboară ca și într-o adâncime la marginea cea mai îndepărtată a cerului: apune. Intervalul dela răsăritul soarelui și până la apus a servit ca măsură de timp și s'a numit: *ziua*; iar intervalul dela apusul soarelui până la răsărit s'a numit: *noaptea*.

A mai observat omul că și noaptea are un luminător pe cer: luna, care răsare și apune ca și soarele, dar pe lângă aceea mai este supusă și unor faze de dezvoltare: creștere și scădere. Fazele aceste de dezvoltare ale lunii au servit iarăși ca măsură de timp, așa, că intervalul dela începutul unui luni până la începutul celei următoare constituia o: *lună*. Măsură de timp constituia și schimbarea vremii după anotimpuri, așa, că primăvara ca și timpul renașterii și reînvierii naturii, era socotită ca punct de plecare și intervalul dela începutul unei primăveri până la acela al primăverii următoare, constituia: *anul*.

Anul bazat pe mișcarea lunii s'a numit: *an lunar*; iar cel bazat pe mișcarea soarelui (după cum se credea) *an solar*. Fazele lunii, cursul soarelui, precum și zilele și lunile în răstimpul de un an, se cuprind în niște tablouri numite *calendare*. După numirea anilor deosebit: *calendar lunar, solar și luni-solar sau mixt* (Calendar luni-solare: calend. chinez, evreesc, grecesc și roman).

Calendarul lunar. Anul lunar în uz vreme îndelungată la popoarele de păstor ale Asiei și întrebuițat și azi de Musulmani, se compune din 12 luni și cuprinde în total 354 zile. Principiul calendaristic este ca ziua întâiu a lunii să coincidă cu luna nouă. Greutatea era numai, că deși fazele lunii se repețesc tot la $29\frac{1}{2}$ zile, totuși în realitate luna este mai mare de $29\frac{1}{2}$ zile cu 0'030589 zi, cea ce într'un interval de 30 ani face 11 zile, urmează că tot la 30 ani calendarul arăta luna nouă cu 11 zile mai înainte. Îndreptându-se Calendarul Musulmanilor la a. 1752 ei au intercalat aceste 11 zile în 11 ani din ciclul de 30 ani așa, că acești 11 ani sunt ani *abondenți* de câte 355 zile, iar ceilalți 11 ani comuni de câte 354 zile. Anul începe în Septembrie după calendarul nostru.

Calendarul solar. Dintre popoarele antice Egipteni, popor agricol, nu se îndreptau după fazele lunii, ca și popoarele cu viață păstorească din cu-

prinsul Asiei, ci după mișcarea soarelui. Anul lor era an solar și se compunea din 12 luni de câte 30 zile, însumând în total 365 sau 366 zile împreună cu un supliment de 5—6 zile, cari se adăugau la luna ultimă. Așa a fost calendarul republican francez dela 1792—1806, dar astăzi nu mai e în uz decât în Egipt. Anul începe la 29 August, după calendarul nostru.

Calendarul luni-solar sau mixt. Calendarul mixt se bazează pe mișcările lunii și ale soarelui. Dintre calendarele mixte ne interesează: a) *Calendarul grecesc*. Grecii introduseseră calendarul solar al Egiptenilor, dar împărțirea anului o făceau după fazele lunii compunându-se un an luni-solar din 12 luni și însumând în total 354 zile. Acest an era mai scurt decât anul solar cu cel puțin 11 zile. Aceasta nepotrivire a necesitat mai multe îndreptări intercalându-se tot la trei ani câte o lună de 30 zile, fapt ce de multe ori producea mare confuzie până ce astronomul atenian Meton a fixat un calcul mai potrivit. El a aflat, că 19 ani lunari de câte 354 zile, prin intercalarea alor 7 luni de diferență — devenind astfel 7 din acești ani de câte 13 luni — fac 19 ani solari. El a aflat și aceea că fazele lunii tot la 19 ani cad din nou la aceeași dată a lunii și că, prin urmare, după 19 ani coincide începutul anului cu începutul lunii — șirul acesta de 19 ani lunari se numește *ciclul lunii*. Numărul care arată al câtelea e cutare an în ciclul lunii, Grecii l-au scris cu litere de aur pe ușile templului zeiței Athena, și se numește până în ziua de azi: *numărul de aur*. Tot acest Meton a aflat că tot la 28 ani solari, zilele săptămânei cad din nou la aceeași dată a lunii. Șirul acesta de 28 ani solari se numește *ciclul soarelui*.

b) *Calendarul roman*. Calendarul întrebuițat de Romanii cei vechi înainte de Iuliu Cezar, a fost cel solar al Egiptenilor introdus de regele Numa Pompiliu. Mai înainte Romanii aveau ani de 10 luni și se începea cu luna Martie. Numa Pompiliu a adăugat încă lunile Ianuarie și Februarie; iar începutul anului l-a pus pe 1 Ian. Era romană începea dela zidirea Romei 753 a. Cr. (Ab urbe condita, A. u. c.).

Dat fiind că anul tropic sau solar se compunea din fracțiuni de zi, cea ce nu se putea face cu anul folosit în relațiunile sociale numit: *an civil*, — acesta din urmă cuprinde numai zile întregi. De aici a rezultat apoi că anul civil era mai lung cu o zi. Aceasta diferență pe vremea împăratului Iuliu Cezar era de: 67 zile. Ca să îndrepte aceasta eroare Iuliu Cezar la a. 46 a. Cr., cu ajutorul astronomului Sosigene din Alexandria, a îndreptat calendarul întocmit de Numa Pompiliu în modul următor. Fiind lungimea anului tropic 365 zile 6 ore, aceasta fracțiune de zi tot la patru ani forma o zi, Iuliu Cezar a intercalat tot la al patrulea an câte o zi suplemen-

Într'un interval de 1252 ani — cât timp a trecut dela Sinodul din Nicea (325) până la 1582, când Papa Grigorie XIII, ajutat de astronomul Luigi Lilio, a îndreptat de nou calendarul Iulian — aceasta diferență ajunsese să fie de 10 zile.

Pentru a înlătura aceasta diferență se hotărî ca ziua Joi 4 Oct. 1582 se fie imediat urmată de ziua Vineri 15 Oct. restabilind astfel acordul între calendar și mișcarea soarelui. Și pentru ca să nu se mai ivească întârziere, s'a hotărît, că acei ani seculari a căror parte seculară (nrul care arată sutile: ex 1900 partea seculară 19) este divizibilă cu 4, să fie socotiți ani bisecți de 366 zile, iar aceia a căror parte seculară nu e divizibilă cu 4, să fie socotiți ani comuni de 365 zile. Lungimea mijlocie a anului Gregorian e de 365 zile, 5 ore, 49', 12", iar anul ceresc e de 365 zile, 5 ore, 48', 45", 98.

Calendarul astfel îndreptat se numește *Calendarul Gregorian* — după Papa Grigorie XIII, — sau *stil nou*; iar cel Iulian: *stil vechiu*,

Aceasta reformă a calendarului fu introdusă în Biserica cat. la toate popoarele de rit latin, apoi rînd pe rînd a fost adoptată de toate popoarele civilizate până și de Chinezi la 1912. În Biserica răsăritului însă, din ură față de Bis. catolică și de capul ei văzut, de Papa dela Roma, până în zilele noastre, când arhieriei ei declorară zicînd, că e cu neputință „să mai păstrăm ca și până aci tot calendarul Iulian“ pentru că „ne-a devenit cu neputință, să ne mai opunem adevărului“ și „științei care ne vestește adevărul“, — s'a păstrat calendarul Iulian (stil vechiu), care dela Sinodul Nicea 325 și până acum arată o întârziere de 13 zile față de anul ceresc. Aceasta diferență fu înlăturată și de Biserica ortodoxă română (politicește a fost părăsit deja stilul vechiu) la 1924, când ziua de 1 Oct., Marți fu socotită de 14 Oct. 1924. În urma acestei îndreptări echinocțiul de primăvară nu mai cade pe 8 Martie cum îl arată calend. Iulian (stil vechiu), ci pe 21 Martie, dată arătată de anul ceresc și Sinodul dela Nicea.

Toț la aceasta dată cu Bis. ortodoxă română, prin circularul comun al Episcopilor din Prov. Metrop. de Alba-Iulia și Făgăraș 15 Sept. 1924 — a introdus și Biserica noastră rom., unită *Calendarul nou* sau gregorian, fără ca prin aceasta să se schimbe ceva din învățătura și credința bisericeii noastre, privitor la sărbătorirea Paștilor șcl. remenînd „decămdata pe lângă socolă de timp a vechii Păscălii a calendarului vechiu“.

Astfel s'a ajuns acolo ca datele calendaristice să se potrivească unele cu altele în ambele Biserici, apuseană și răsăriteană. La înțelegerea, însă, ca toți creștinii să prăznuiască deodată Paștile, nu s'a ajuns, nici Bisericile autocefale între ele, nici Bis. răsăriteană și cea apuseană. Cele două Bis. române

au rămas pe lângă socolă a celei Păscălii urmînd între toate practica Bisericeii orientale la fixarea zilei în care să se prăznuiască Invierea D-lui și potrivit datele întârziate ale Păscălii cu datele calendarului îndreptat, așa, că Paștile să cadă tot între 22 Martie 25 Aprilie alc anului solar. Bis. grecească și celelalte autocefele, au fixat Paștile înaintînd datele întârziate ale Păscălii vechiu cu 13 unități, adică cu 13 zile, cu cât a rămas în urmă calendarul vechiu, prăznuind Paștile anului 1926 în ziua de 2 Maiu calend. nou. Apoi cine nu cunoaște neînțelegerile din însași Bis. rom. ortodoxă, deși prin îndreptarea calendarului a rămas neatinsă credința și rînduieala veche a Bis., în cele ce se tin de cultul divin.

Dar nici cu practica gregoriană a Bis. apuseană nu se potrivește data sărbătoririi Paștilor. Practica Bis. Orientale oprește că Paștile creștinilor să se prăznuiască odată cu paștile jidovilor (Cân. ap. 7 și can. 1 Sinod. pat. din Anțiohia). Dacă s'ar întâmpla ca Dumineca întăiu după luna plină ce urmează după echinocțiul de primăvară să coincidă cu Paștile jidovilor, atunci Paștile creștinilor se amână pe Dumineca viitoare. Așa în anul 1927 luna plină pascală cade pe ziua de Sâmbătă 16 Aprilie, Duminecă în 17 Aprilie e Dumineca Paștilor după calend. gregorian. Dat fiind că 15 Nisan, prima zi de Paști la jidovi, coincide cu 17 Aprilie, Paștile creștinilor, după practica Bis. orientale se amână pe Dumineca proximă, 24 Aprilie.

Rămâne de văzut dacă în timpul apropiat — când se va hotărî data prăznuirii Sf. Paști pe 1927 — se va urma pilda de acum 16 veacuri a celor 318 Sf. Părinți dela Nicea, realizînd dorința lor, ca toți creștinii să prăznuiască deodată marele praznic al răscumpărării neamului omenesc.¹⁾

Dr N. Flueraș.

CRONICA.

— **Aviz.** Rugăm pe toți On. preoți, cari au primit Paraclise spre desfacere să binevoiască a ne trimite sau costul lor, mai tîrziu până la 15 Sept., sau numerele nevîndute, sau să ne avizeze pe o corespondență, că putem reținea suma datorită dela On. Oficiu al fondațiunilor diecezane.

— **Chirotoniri:** Coriolan Pop, prof. de religie la liceul din Carei și Virgil Muntean, cleric abs. în 8 Aug. 1926 au fost chirotoniți întru preoți.

¹⁾ Foile ortodoxe au publicat de curînd hotărîrea Sf-lui Sinod al bis. autocef. ort. române, că în proximitul an viitor 1927 Paștile se vor prăznuia la 24 Apr., deci nu odată cu catolicii N. Red.

— *Schimbări în Cler.* On. Grațian Mateiu dela Andrid a fost transferat la Sărsig; On. George Marta dela Belfia la Pelrani și preotul nou hirotonit a fost numit adm. parohial la Belfia.

— *Aviz.* Cu onoare anunț, că în comun acord am sistat tovărășia cu dl. avocat Dr. Aurel Lazar și mi-am mutat biroul avocațial pe Bulevardul Regele Ferdinand Nr. 13 (Casa Veiszloviți). Nrul telefonului e: 10—13. Dr. Vasilie Bleda avocat, Jurisconsultul Episcopiei rom. unite.

— *Aviz.* La liceul „Em. Gojdu” sunt vacante următoarele burse: 8 burse în internatul liceului, 5 burse în internatul ort. N. Jiga, 4 burse în seminarul gr. cat. Concurenții vor prezenta cererea și certificatul de avere până la 10 Septembrie. Concursul se va ține la 13 Septembrie a. c. orele 8 a. m. în localul liceului. Direcțiunea liceului

— *Inregistrăm cu bucurie* misiunile frumoase de indulgențe plene ce s’au ținut în parohia Soconzel în 27—29 Iunie sub conducerea Păr. Leonia Ciula preot local, On. Ignatie Chirvaiu ca predicator și Onn. Gheorghe Pop și Petru Jancik ca confesori.

— *Liceul de fete, Boius.* *Aviz pentru anul școlar 1926/27.* Lucrările de începerea anului școlar se vor face după cum urmează:

Inscrierile se vor face între 21—25 Septembrie.

Examenle particulare și de burse din 14—17 Sept.

Examenle de corectură și integrale între 17—19 Sept.

Examenle de admitere în cl. V. din 20—25 Sept.

Bacalaureatul înire 25 Sept. — 10 Oct.

Cursurile se încep în 26 Septembrie.

Pentru examenul de admitere în cl. V, cererile se vor prezenta direcțiunii liceului până în 18 Sept.

Liceul nostru în acest an școlar dispune de 1 bursă liberă de 4000 lei, destinată exclusiv fiicelor de funcționari lipsiți de mijloace. Aceea elevă, care dorește a beneficia de aceasta bursă, să-și înainteze cererea, însoțită de-o dovadă, că părintele funcționar, afară de feașă nu are alt venit, direcțiunii liceului până la 8 Septembrie. — Pentru câștigarea bursei eleva va trebui să dea un examen din toate materiile clasei pe care a terminat-o.

Elevetele cari doresc să fie primite în internat, să prezinte-o cerere direcțiunii internatului.

Șorța și pălăria uniformă e obligatorie.

Direcțiunea

— **Aviz important.** Toți onorații preoți ai provinciei noastre metropolitane, fie din parohii, fie dela școli, sunt rugați a face cunoscut pe o corespondență Redacției „**Vestitorului**” (Oradea Seminarul gr-catolic) de câte cărți de rugăciuni de-ale repositului Ioan Ghenț (ediția cea mare!) au nevoie pentru sufletele cari le păstoresc. Cedând numeroaselor insistențe de a scoate aceasta prețioasă carte de rugăciuni, înfășșit, ne-am hotărât a-o da în mâinile celor ce-o doresc.

Ca să nu ne fie însă riscul prea mare, avem trebuință de numărul exemplarelor ce trebuie să tipărim. Cartea va costa în legătură tare de pânză frumoasă neagră, care va ținea pe viața întreagă, și azi maximum 80 Lei. Pentru cea mai bună carte de rugăciuni românească nu e mult. Ea va cuprinde tot ce cuprinde cartea lui Ghenț ediția V, plus toate cântările și troparele dela utreniile și vecerniile Duminecilor și-a sărbătorilor de peste an, paraclisul întreg, acatistul întreg, cântările dela cununie, înmormântare, șcl. Rugăm deci pe On. preoți a face conscrierea exemplarelor necesare. P. Dr. TĂUT, în numele Comitetului de editură.

TIPIC.

■ ■ ■

5 Septembrie, *Duminea a XV-a d. Rus. și S. Prof. Zaharie.* v. 6.

Sămbătă la înșărat pe 6, ale inv. 3 și ale Mineiului 3. Măr. Și-acum dogm. v. 6. Intrat. Prohimenul zilei. Stihovna inv. Măr. Și-acum din Mineiu. Trop. inv. Măr. Trop. Prototului. Și acum a Născ. v. 2.

Duminea la Mănecat. Troparele ca *Sămbătă* șcl. ale inv. ca de obicei. Antif. v. 6. Ev. și lumin. inv. a 4-a. Catav. Crucii șcl.

La S. Liturghie. Pericrile v. 6. După intrat: Trop. inv. Măr. Condacul Prof. Și acum: a Născ. v. 6. Ap. și Ev. Dum. a XV-a d Rus.

La înșărat. (6 Sept. Amint. minunii din Colosse) pe 6 cu Măr. Și-acum din Mineiu. Stih. inv. din Ohtol. Măr. Și-acum din Mineiu. Trop. ingerilor. Măr. Și-acum a Născ.

8 Septembrie *Miercuri. Nașterea Maicii Domnului.* (Sf. Maria-măd).

Marți la înșărat pe 6 cu Măr. Și-acum. ale sârb. Intrat. Prohimenul zilei. Pareții. *La Litie.* Stihia: Începerea... Măr. Și-acum: În ziua... Stihovna Măr Și-acum. ale sârb. *La bîncucuv. painii.* Trop. sârb. șcl.

Miercuri la mănecat. Trop. sârb. Sedelele sârb. Poliele și pripele sârb. Antif. v. 4. Prohimenul sârb. Av. *Luce. C. 1.* v. 39. Ps. 50 șcl. din Mineiu. Catav Crucii. La cânt. v. IX-a Irmosul sârb. cu pripeala prescrisă. Luminat. sârb. Laudele pe 4. Măr. Și-acum: Aceasta e ziua... Doxologia.

La Sf. Liturghie. La intrat Măr. Și-acum dela cânt. a 3-a din Canon (vezi la Utrenie) Trop. și Măr. Și-acum Cond. sârb Ap. și Ev. sărbătorii din 8 Sept. Axion: Irmosul sârb. Cumințcar: Păharul..

La înșărat (9 Sept. SS. Păr. Ioachim și Ana) pe 6, ale sârb. din 8 Sept. 3 și ale zilei cu Măr. Și-acum 3, Stihovna și Măr. Și-acum ale zilei. Trop. SS-lor. Măr. Și-acum: Trop. sărbătorii.

12 Septembrie, *Duminea a XVI-a d. Rus. și S. Martir Autonom.* v. 7.

Sămbătă la înșărat pe 6, ale inv. 3 și ale S-lui 3. Măr. Și-acum: dogm. v. 7. Intrat. Prohimenul zilei. Stih. inv. Măr. Și-acum din Mineiu. Trop. inv. Măr. Trop. Mart. Și-acum a Născ. v. 4.

Duminea la Mănecat Trop. ca *Sămbătă*, șcl. ca de obi-

ceiu. Antif. și Proh. v, 7. Ev. și luminăt. înr. a 5-a Catav. Crucii. scl.

La S. Liturghie. Fericitile v. 7. Trop. iuv. Măr. Și-acum. Condacul Martirului. Și acum a Născ. Ap și Ev. Dum a XVI-a d. Rus. La Axion Irmosul S. Mariei Mici scl.

La însărat (13 Sept. Amint. innoirii S, Invieri, preserb. In. Sf. Crucii și S. Corneliu) pe 6, ale preserb. 3 și ale Martirului 3. Măr. Și-acum a preserbării. Intrat Prohim zilei. Stih. și Măr. Și-acum din Mineiu. Trop. invoirii. Măr. Și-acum Trop. Crucii.

14 Septembrie Marți Îndălțarea Sf. Cruci (Ajun)

Luni la însărat pe 3, cu Măr. Și-acum ale sărb. Intrat. Prohim zilei. Pareții La litie. Stihira: Astăzi... Măr. Și-acum; Lăcrărea... Șihoavna cu Măr. Și-acum ale sărb. La binecuv. pânților: Trop. Crucii. Opust.

Marți la mănecat. Trop. Crucii Sedelnele sărb. sărb. Po. ljeu. Prip. sărb. Antif. v 4 Prohim. sărb. Ev. Ioan C. XII v. 28. Inv. Hrist. și Ps. 50 scl. din Mineu, Catav. Crucii. La Mărește. Irmosul Crucii cu pripelele. Luminăt. cu Măr. Și-acum. ale sărb. La laude pe 4. Măr. Și-acum, a sărb. Doxologia. La sf. D-zeule expunerea S. Cruci precum ăe arată în Mineiu.

La S. Liturghie. Antif. sărb. La intrat: Trvp. cu Măr. Și-acum. Cond. sărb. In loc de S. D-zeule: Crucii Tale... Ap. și Ev. sărbătorii. La Axion: Irmosul sărbătorii (v. cânt. a 9-a la Catav.) Cuminec: Insemnatu-s'a...

La însărat (15 Septembrie S. Nichita) pe 6, ale sărb. 3, ale S-lui 3 cu Măr. Și-acum din Mineiu. Intrat. Prohim. D-zeul nostru... Stih. sărb. S. Crucii. Trop. Martirului. Măr. Și-acum. Trop. Crucii.

— Misă. —

Schițe de predici.

A) Dum. XV. d. Rus.

„Să iubești pe Domnul Dzeul tău din toată inima ta“. Mat. XXII. 37.

Intrad. Or cât să fie cineva de depravat, ceva iubește. Cel ce nu iubește pe Dzeu mai presus de toate iubește ceva creatură.

Tract. I. Acela iubește creatura, care în locul lui Dzeu iubește a) avuția (bogăția). Pilda bogatului nebun, Luca XII. 16. Iuda. Croesus și Solon. b) mâncarea, beutura Fil. III. 19, c) mărire lumească. Absolon, pilda lui Isus „Osana... Restignește-l Revoluția franceză; d) lucrăria. Solomon, rușinea, boalele. I. Cor. III. 19.

II. Cel ce iubește creatura, urește pe Dzeu și pe slujitorii lui. Ioan II. 15. Matei VI. 24. Iacob IV. 4. „Cu un ochiu nu ne putem uita odată și la cer și la pământ“. Clem. Ierus.

Inch. Este nebulie a pierde cele vecinice pentru cele trecătoare.

B) Nașterea Preac. Fec. Maria (8 Sept).

„Nașterea ta, Născătoare de Dzeu bucurie a vestit la toată lumea“ Troparul sărb.

Intr. Bucurie a vestit nașterea Preacuratei, că tot ce a stricat Eva, a tocmit Maria.

Tract. I. Ce a stricat Eva? a) Minte s'a întunecat, slăbit Nu l-au cunoscut pe Dzeu, voința lui, scopul vieții așa clar ca mai înainte. b) Voința s'a slăbit. Rom. VII. 23 Gal. V. 17. I. Moisi. VIII. 21. Ni-sa slăbit, nu s-a pierdut de tot. „Voința liberă ni-a rămas și după păcatul strămoșesc. Trid. VI. 5 c) Au pierdut darul sfințitor, dreptatea și sfințenia virginală. Trid. VI. 1.

d) Au pierdut prietenia lui Dzeu. e) Au pierdut nemurirea. f) Au fost aruncați din paradis.

II. Ce am dobândit prin Preacurata? Preacurata a născut pe Hristos, care a) prin învățătura S'a ni-a luminat mintea, să cunoaștem pe Dzeu, voința lui, scopul vieții b) prin poruncile sale ni-a cores voința, c) prin moartea crucii ne-a redobândit darul sfințitor cel pierdut, d) ne-a făcut fii lui Dzeu, moșteni vieții de veci, e) ne-a mântuit sufletul de moarte veșnică, f) trăind după poruncile lui deja acum suntem în paradis.

Inch. Bucură-te bucuria noastră. Ai scoborit pe Dzeu la noi, ne-ai înălțat pe noi la Dzeu.

C) Dum. în înălț. Sf. Cruci.

„Cela ce crede întru el, nu se va osândi; iar carele nu crede iată osândit este“... Ioan III, 18.

Intrad. Fără de credință este cu neputință a plăcea lui Dumnezeu.

Tract. I. Trebuie să credem cu credință vie. Diavoli încă cred, dar a lor credință este moartă, că nu este împreună cu fapte bune. Credința vie în Hristos ne mântuiește. Dacă credem în El, vom cunoaște pe Dzeu și-l vom iubi. Vom iubi pe aproapele, fără de care pe Dzeu nu-l putem iubi. Dacă credem în Hristos vom cunoaște scopul nostru, vom prețui sufletul nostru, vom jertfi tot pentru ajungerea vieții de veci, dacă a jertfit Hristos chiar viața pentru sufletul nostru

II. Cel ce nu cunoaște pe Hristos și nu crede în El este ca orbul, nu are un paș sigur, de toate se lovește. Fără cunoștința lui Dzeu, și cel mai învățat este mai neorientat.

„Este nefericit omul care toate le cunoaște, pe tine Doamne însă nu“. Sf. Augustin, Fără cunoștința lui Hristos nu este viață cinstită, 6. IV. 2. I. Cor. II. 8. Dzeul meu dacă te-ar cunoaște oamenii nu te-ar vătăma“ Sf. Ign. Loyola.

Inch. Cred Doamne că ești, și răsplătești binele și pedepsești răul“.

— Ami. —

Poșta red. și administrației.

— Abonamente achitate. Off. parochial Girișul-Crișului; Pișcolt; Popești; Mocrea; Ciumești; Groși; Aușeu; Beiuș câte 120 Lei; Valea lui Mihai și Rvs-mul Ghera A'. Vicar foraneu Carei câte 60 Lei; Al. Breban, protopop, Baia-Mare 200 Lei; A. Todoran 91 Lei; D-l Plăian I, agronom Arduș 120 Lei pe 1926.

Atragem atențiunea veneratului Cler asupra societăți

BELGO-ROMÂNĂ

cel mai solid institut de asigurări și reasigurări în România. Asigurări contra focului, cu cel mai redus tarif (în afară de cartel). În relațiune contractuală cu Episcopia Lugojului. Din premiul asigurațiilor în parohie 10% spre scopurile parohiei (în dieceza Lugojului fondului diecezan). Asigurări pe viață, lipurile cele mai avantajoase și moderne!

Direcțiunea Generală: București.
Direcțiunea Regională: Timișoara, I
Bul. Regina Maria No. 6.

